

Heimastýri og sjálvstýri

Mentunargrunnur
studentafelagsins gav út.

Høvundar:

Hálgir Poulsen,
Arni Ólafsson,
Zacharias Wang,
Kjartan í Jákupsstovu,
Jóanes Dalsgaard,
Óli Heinesen.

Fingið henda bókling í hendi, gleðist ein sum vanligt er, táð ungur kreftir seta fjóður á blað at siga tað, sum í hjarta býr.

Men aftaná at hava lisið hann er gleðin farin, tí ein hevur kenslu av, at her er talan um menn, sum eru farnir til arbeiðis við tí orðini at agitera fyrri tjóðveldi og sjálvstýris-samgonguna, og meginparturin av innihaldinum er merkt av hesum. Hin sakliga og um vit so megu siga visindaliga merka hugsanin kemur av hesum orðum at verða kryptað og hövundinum til minkingar. Tí tað er so, at innihaldið stendur ikki mál, heldur ikki fyrri veruleikans »analyse».

Okkara heimligu tjóðveldismenn og fólka- og sjálvstýrismenn leypa tí eisini upp í loft og hála »uppá-standarnar» niður á hjarta sum hin sterkasta snapsin, teir hava fingið í langar tíðir.

Vit hava ikki pláss og stundir at viðgera innihaldið á hesum tjóðveldis- og orðgongubóklingi, givin út til valorrustuna nú val verður at fara fram 8. november. Men vit skulu bara stutt siga til hesar okkara ungu akademikarar:

Tað ber ikki til at siga, at vit ikki hava löggávvald, tá ið vit allir kunnu domast lika til hægsta rætt eftir teimum lögum, sum lötingið og landsstýrið samtykkja.

Tað ber ikki til at meina, at okkara rættindi og stóða yviri í Grønlandi ikki verður verr aftaná löysingina, enn hon er nú og kann verða til í ríkisfelagsskapi við Danmark — hetta vita føroyskir fiskimenn best, av livsins royndum vita øir hvønn rætt, teir hava til arbeiðis har uppi í dag, at hann er nógv meiri, enn rætturin hjá íslendingum, norðmonnum, fransum, tjóðverjum og øðrum fremmandum tjóðum og ríkjum. Aftaná löysingina

fáa vit ikki meiri rætt har uppi enn íslendingar og norðmenn o. a. fremmandir hava.

Tað ber ikki til at siga, at vit ongan buskaparpolitikk kunnu føra, táð vit við okkara löggávvaldi kunnu:

taka einkarsølu ella landsandels-innflytan av øllum okkara vörum, taka einkarúflytan av øllum okkara framleiðsluvörum, og

tá ið vit við hesi einkarinnflytan og einkarsølu kunnu gera okkum fullkomuliga til harrar yvir øllum handilsskapi okkara.

Og har aftart hava vit við okkara löggávvaldi rætt til við tolling og skatting og beinleiðis fyriskipanum at »regulera» prisir, innkeyp, harundir hvaðani vit skulu keypa.

At kunna keypa stendur ikki á, tí vit hava ta skipan við danska tjóðarbankan, at hann skal veksla okkara pening til ta valutu, vit hava brúk fyri, hvar í verðini tað so er.

Og tað er eingin lóg, sum bannar okkum at keypa aðrastaðni enn í Danmark, soleiðis sum tjóðveldismenn og mangir fólkafloksmenn siga fyrri fólki.

Tað er eitt, sum vit ikki kunnu, tað er at broyta peningsvirði okkara, sum er knýtt til tað danska.

Men hetta er vist undir flestu um stóðum ein fyrirminur fyrri okkum, tá ið vit, so fáméntir vit eru, vildu hev meiri enn strævið við at hild-ið peninginum í høgum virði, sum øll lond berjast fyrri. »Inflation», minkan av peningsvirðinum, vilja jú allir partar stremba ímóti, tí »innflation» er ein kraftefari, ið þýðir bera seg undan, serliga tey, sum eiga nakað á bók.

Tað ber ikki til at siga, at vit ikki hava ræði á okkara skúla, tá ið teir, sum stýra skúlanum eru: okkara sóknarstýri, okkara skúla-nevndir og okkara skúlastjórn við einum fóstum donskum embætismanni í, nevniliga ríkisumboðsmanninum.

Skúlin er so státt tað, sum vit eru menn at gera hann til. Hava vit hugskot, ið kunna vera góð fyrri skúlan, eru allar hurðar opnar fyrri at fremja tey, um semja verður um tey millum teir føroysku myndug-eikarnar. Hann verður, sum yvirtøkumaðurin, Marius Johannesen, á tingi segði, einki øðrvisi, einki meiri føroyskur aftaná yvirtøkuna, enn undan, tí allur hin norðlenski skúlin liggur á sama bógvi við somu endamáli. Allur munurin liggur í, at vit koma at gjalda allar skúlaútreiðslurnar, meðan vit í dag leggja við um helminginum til okkum at gjalda.

Tað ber ikki til at skriva hasa annars góðu grein, sum Kjartan í Jákupsstovu eigur, út frá teirri for-úsetning, at vit megu hava löysing fyrri at kunna ganga ta av honum nevndu leið, tí alt kann gerast, sum hann dregur fram og viðmetir, undir teirri stýrslóg, vit hava, við tí löggávvaldi, hon gevur okkum. Tað er bara at velja javnaðarflokkinn og fella tjóðveldið, fólkaflokkinn og sambandið.

Tá ið spurt verður, hvussu ið vit skulu sleppa undan heimastýrslógi og seta sjálvstøðugt ríki á stovn er svarið, at í somu løtu ein meiri-

luti í Føroyum er fyrri löysing, fáa vit hana.

Danir hava tikið stóð: Teir vilja undir ongum tilfelli leggja trýst á, men lata tað standa til meirlutan í Føroyum, um kvett skal verða við Danmark.

Men tað ber ikki til at rokna við, sum havt hevur verið á máli, at danir skulu gjalda ein part av löys-ingini eins og onkur statur í Afrika hevur fingið skipað, tí fólkið har er »analfabetiskt» og óbúgvíð og aftur laga á øllum okjum, samferðsluliga, vinnuliga og í allari andaligari, og handaligari venjing til arbeiðis. Vit eru ikki »analfabeta», — tvørturímóti!

Okkara skúli er á hædd við skúla skapin í flestum londum.

Okkara sosiala forðing er rætt nú komin á hædd við ta donsku!

Okkara vinnulivi tørvur stóðuga endurnýggjan, men tað er ikki tað, ið skilur við »undirútvíklade» sam-mett við onnur lond.

O. s. fr.

Okkara vinarað til hövundarnar av hesum bóklingi skal vera, at teir skulu vera varnari hereftir og vand-nari, tá ið teir vilja leggja til brots fyrri nokrum, sum liggur teimum á hjarta.

Hesin bóklingurin verður kanska tjóðveldismonnum ein stuðul til hetta valið, men tá ið liður frá, og menn hava fingið stundir at sálða fara hann eftir í seymunum, verður hann sínum monnum sum nakað, ið betur var ógjort.

Skálavík

Tað, sum leingi hevur verið skeivt, er, at tað kann henda, sum er hent seinastu árin, at formað-urin í lötingsins vega- og havna-nevnd av tí, at hann hevur ov nógv um hendi við sitt privata starv ella hann ikki timir, letur blint upp í hendurnar á landsverkfrøðinginum ella varkfrøðingskontórinum at seta uppskot til havna-, vega- og lend-inga studningsjáttan lrandið. Og hendur tað, sum t. d. hendi við Skálavík, at bygdur koma at sita við ongun ella nógv ov litlum, so er tað vanligu vega-nevndarformann-inum fyrri at takka.

Tað hevur verið almikið umráð-andi í Skálavík at fáa gjørt pierin nóg langt út, so størri skip einaferð kunnu leggja til hann, og at fáa ein bátahyl, eina motorbátahavn.

Vit fingi ein pening til at byrja bátahylin við. Men ongan pening til leingjan av pierinum. Men undirtøkan var eingin. Erlendur vildi ikki leggja navn til, men bað Friðrik Hansen gera tað fyrri seg. Og Kjartan Mohr, nevndarformaðurin, leikaði í sum óður maður móti hesum.

Mitt og javnaðarflokksins uppskot fall.

Kjartan Mohr orkaði tessverri at gera skálavíkingum mein. Hann vann og fekk felt uppskotið. Landsstýris-flokkarnir fingi vilja sín.

Sama uppskotið hevði og viðvíkj-andi innislingini í Skopun. Men eisini hesar 500.000 kr. leikaði Kj. Mohr óður um og fekk samgongu-flokkarnar við sær at fella upp-skotið.

Árið fyrri brigdaði sami Kjartan Mohr mætt at hava »begingide» psykisk barnarav, tí og havði fingið Óvild Didriksen, vararnann hansa, til at ganga inn fyrri milliónjattan til Skálavíkar útygging við pieri og bátahavn.

Og nú kemur hesin sami maður, sum av allari orku síni hevur verið móti játtanini til Skálavíkar og Skopunar útygging og breiður á annar út við ósannindini á munni, at tað er hann, sum hevur fingið pening játtaðan.

Tað var hann, sum feldi!

Á Sandi, t. 23/10 — 1966.

J. P. Davidsen.

Rímismiðjan

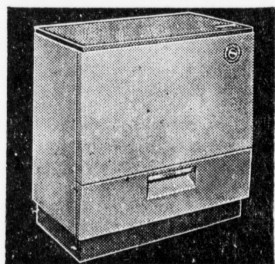
HINIR GJORDU TAÐ!

Smádreingjaliga setti Hákon, lögmaður, skuldina á aðrar — sam-bandsmenn og fólkafloksmenn — tí einki sjálvstýri varð framt hesi seinastu fyra árin.

Lögmaður á ólavsøku við gráturodd seg grandt, tí ikki meira sjálvstýri í fyra ár teir frændur. Samband- og javnaðarmenn hann harðan hevði at, tí teir ikki vildu vinna eitt sloð av sjálvstýri afturat: men tey, sum søtu heima og opið høvdu lurt, hoyrðu hvussu Hákon tagði heilt sín Vilhelm Nielsen burt!

HESS-O-DAN

den
varme-
rigtige
oliekamin

- dejlig nem varme
- god økonomi
- indbygget tank...

Pf. Valdemar Lützen
Tórshavn — tlf. 1020

TE liturin
TE bragðið
TE LYONS
TE angin
Quick
Brew

Aðalumboð: eysturoyar húsala

